

Αρ. φακ.: ΑΥΤ 14/2021

**Τοποθέτηση Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων,**

**ως Ανεξάρτητος Μηχανισμός για την προώθηση, προστασία και
παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ**

για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες,

με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρίες

1. Η Παγκόσμια Ημέρα Ατόμων με Αναπηρίες καθιερώθηκε το 1992 με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ και τιμάται κάθε χρόνο στις 3 Δεκεμβρίου, εις ανάμνηση της υιοθέτησης από τον διεθνή οργανισμό του Προγράμματος Δράσης για τα άτομα με αναπηρίες, το οποίο οδήγησε τελικά στη Σύμβαση του ΟΗΕ, για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό της Πρωτόκολλο, τα οποία υιοθετήθηκαν από τη Γενική Συνέλευση του Ο.Η.Ε. το 2006 και τέθηκαν σε ισχύ το 2008.
2. Η εν λόγω Σύμβαση, η οποία κυρώθηκε από την Κυπριακή Δημοκρατία το 2011, αποτελεί σταθμό στην ιστορική διαδρομή για την αναγνώριση, την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων ατόμων με αναπηρία.

3. Και αυτό γιατί με τη Σύμβαση, δημιουργείται για πρώτη φορά ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο σε σχέση με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, μέσα από την οποία αποδυναμώνεται η ιατρική προσέγγιση της αναπηρίας και καθιερώνεται, πλέον, η **δικαιωματική προσέγγιση**, με την αναγνώριση ότι η αναπηρία συνιστά αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης ποικιλομορφίας και η αντιμετώπισή της δεν αποτελεί ζήτημα φιλανθρωπικής προσέγγισης αλλά θέμα σεβασμού στην άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
4. Το 2012, το Υπουργικό Συμβούλιο ανέθεσε, δυνάμει του άρθρου 33 της Σύμβασης, στον εκάστοτε **Επίτροπο Διοικήσεως** και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων την αρμοδιότητα να ενεργεί ως **Ανεξάρτητος Μηχανισμός για την Προώθηση, Προστασία και Παρακολούθηση της Εφαρμογής της Σύμβασης στην Κυπριακή Δημοκρατία (στο εξής «Μηχανισμός»)**.
5. Μέσα στα πλαίσια αυτά, ο εκάστοτε Επίτροπος Διοικήσεως διεξάγει έρευνες, διαβουλεύεται με την ΚΥΣΟΑ και άλλες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες, εξετάζει είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από την υποβολή παραπόνων περιπτώσεις παραβίασης της Σύμβασης και υποβάλλει εκθέσεις προς τις κρατικές υπηρεσίες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς με συστάσεις που αποσκοπούν στην πλήρη απόλαυση από τα άτομα με αναπηρίες όλου του φάσματος των δικαιωμάτων τους.
6. Οι ειδικές παρεμβάσεις μας ως «Μηχανισμός» καλύπτουν όλο το φάσμα των αρχών και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στη Σύμβαση, όπως η αρχή της **μη-διάκρισης**, η οποία περιέχει το δικαίωμα για παροχή εξατομικευμένων εύλογων προσαρμογών, την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, το δικαίωμα σε προσβασιμότητα, το δικαίωμα στην εκπαίδευση, το δικαίωμα σε επαρκές βιοτικό επίπεδο, το δικαίωμα σε αυτόνομη διαβίωση.

7. Η πλειοψηφία των παραπόνων που τίθενται υπόψη μας προς διερεύνηση αφορούν στην διασφάλιση επαρκούς βιοτικού επιπέδου για τα άτομα με αναπηρία, στον ορισμό και την αξιολόγηση της αναπηρίας για σκοπούς πρόσβασης σε κοινωνικές παροχές, στην ισότιμη και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση τους στην εκπαίδευση αλλά και σε θέματα προσβασιμότητας στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον αλλά και στην ενημέρωση.
8. Ενδεικτικά αναφέρω πως, σε σχέση με την **άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων** των ατόμων με αναπηρίες και την ισότιμη συμμετοχή τους στις εκλογές, ενόψει των Βουλευτικών Εκλογών του Μαΐου 2021, υπεβλήθη σχετική Τοποθέτηση και μέσα από τη διεξαγωγή εκστρατείας διαφώτισης, υπογραμμίστηκε το δικαίωμα όλων των πολιτών να έχουν τη δυνατότητα απρόσκοπτης συμμετοχής στις εκλογικές διαδικασίες και η αντίστοιχη υποχρέωση του Κράτους να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην πληροφόρηση.
9. Αναφορικά δε, με τα **επιδόματα φροντίδας** με σχετική Έκθεσή μας υποδείξαμε ότι αποτελεί μορφή εύλογης προσαρμογής, και ως τέτοια επιβάλλεται να είναι εξατομικευμένα βάσει των προσωπικών αναγκών των προσώπων και τα εμπόδια που αυτά αντιμετωπίζουν στην αυτοεξυπηρέτησή τους.
10. Εξίσου σημαντικός τομέας στον οποίο έχει δραστηριοποιηθεί ο «Μηχανισμός» είναι ο τομέας της εκπαίδευσης και του δικαιώματος των παιδιών με αναπηρίες να συμμετέχουν στην ενιαία/συμπεριληπτική εκπαίδευση χωρίς διακρίσεις και στη βάση της ισότητας των ευκαιριών και να λαμβάνουν προς τον σκοπό αυτό όλες τις αναγκαίες εύλογες προσαρμογές.

11. Σε σχετική δε Τοποθέτησή μας τον περασμένο Σεπτέμβριο αναφερθήκαμε ειδικά στα προβλήματα που παρατηρούνται σε σχέση με την παροχή συνοδών στους μαθητές και τις μαθήτριες με αναπηρία και εισηγηθήκαμε όπως, για σκοπούς παροχής των κατάλληλων και αναγκαίων εύλογων προσαρμογών προς στα παιδιά αυτά, θα πρέπει να τύχει επανεξέτασης η διαδικασία πρόσληψης των συνοδών από τις Σχολικές Εφορείες επιδιώκοντας την ανάθεση της συγκεκριμένης διαδικασίας σε άλλο εξειδικευμένο φορέα με κατάλληλες γνώσεις και την πρόσληψη προσώπων με ειδικά προσόντα.

12. Στόχος των παρεμβάσεων μας τόσο σε ατομικό όσο και σε συστημικό επίπεδο δεν είναι άλλος από την εμπέδωση του **δικαιωματικού μοντέλου της αναπηρίας**, το οποίο επιδιώκει την άρση των εμποδίων τα οποία αλληλεπιδρούν με την αναπηρία, ούτως ώστε να καταστεί δυνατή η ισότιμη συμμετοχή των ΑμεΑ στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους.

13. Απαραίτητη όμως για την πλήρη εφαρμογή των προνοιών της Σύμβασης είναι η βούληση της Πολιτείας.

14. Η Πολιτεία θα πρέπει να είναι σύμμαχος των Ατόμων με Αναπηρία, να είναι σύμμαχος των γονέων και των οργανώσεων τους, σύμμαχος της ΚΥΣΟΑ ,αλλά και σύμμαχος του «Ανεξάρτητου Μηχανισμού» ο οποίος ανατέθηκε στον Επίτροπο ,όχι μόνο για να επικρίνει αλλά να διακρίνει τις παραλείψεις, να γεφυρώνει τις διάφορες μεταξύ πολιτών και κράτους αλλά κυρίως να βρίσκει λύσεις με πειστικά επιχειρήματα ώστε να μην αφήνονται αμφιβολίες ως προς την αναγκαιότητα υλοποίησης των εισηγήσεων του.

15.Αναντίλεκτα η πλήρη εφαρμογή της Σύμβασης χρειάζεται την συνδρομή όλων μας, γιατί δεν αρκεί μόνο ο «νόμος» της Πολιτείας για την αλλαγή, **αλλά κυρίως χρειάζεται κουλτούρα αποδοχής, αλληλοσεβασμού και αναγνώρισης του δικαιώματος συμμετοχής σε κάθε σχεδιασμό της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής τόσο από το κράτος όσο και από τους πολίτες του.**

Μαρία Στυλιανού-Λοττίδη

Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ανεξάρτητος Μηχανισμός για την προώθηση, προστασία και παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες

3 Δεκεμβρίου 2021